

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Допускається до захисту
Завідувач кафедри фінансів
банківської справи та страхування

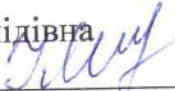
 доцент Драган О.О.
«26» листопада 2021 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

**Формування системи управління структурою капіталу
підприємств торгівлі
(за матеріалами Тальнівської міської територіальної
громади)**

Виконала:

Якімова Ірина Леонідівна

(підпис)

Керівник:

професор Варченко Ольга МIRONIVNA

(підпис)

Рецензент:

професор Юхименко Петро Іванович

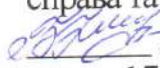

(підпис)

*Я, Якімова Ірина Леонідівна, засвідчую, що
кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням
принципів академічної доброчесності.*

Біла Церква – 2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Затверджую
Гарант ОПП «Фінанси, банківська
справа та страхування»
 доцент Артімонова І.В.
« 17 » грудня 2020 р.

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу магістра

Якімовій Ірині Леонідівні

Тема: Формування системи управління структурою капіталу підприємств торгівлі (за матеріалами Тальнівської міської територіальної громади)

Затверджено наказом ректора № 6 / 3 від 25 січня 2021 року

Перелік питань, що розробляються в роботі. Вихідні дані

- узагальнити наукові підходи до трактування сутності та особливостей фінансової структури капіталу підприємства;
- систематизувати основні чинники впливу на формування капіталу підприємства та його фінансової структури;
- охарактеризувати специфіку фінансової діяльності закладів торгівлі м. Тальне;
- проаналізувати особливості фінансового стану підприємств у сфері торгівлі м. Тальне та сучасні тенденції змін в структурі їхнього капіталу;
- зробити оцінку ефективності фінансової структури капіталу закладів торгівлі м. Тальне;
- узагальнити й систематизувати шляхи оптимізації фінансової структури капіталу підприємств у сфері торгівлі;
- розробити рекомендації щодо оптимізації фінансової структури капіталу підприємств у сфері торгівлі м. Тальне.

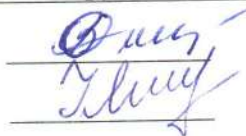
Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Дата виконання етапу	Відмітка про виконання
Огляд літератури	жовтень 2020	листопад 2020
Методична частина	листопад-грудень 2020	грудень 2020
Дослідницька частина	січень-травень 2021	травень 2021
Оформлення роботи	вересень 2021	вересень 2021
Перевірка на плагіат	листопад 2021	листопад 2021
Подання на рецензування	листопад 2021	листопад 2021
Попередній розгляд на кафедрі	грудень 2020	грудень 2020

Керівник кваліфікаційної роботи

Здобувач

Дата отримання завдання «17» грудня 2020 р.

професор Варченко О.М.

Якімова І.Л.

РЕФЕРАТ

Теоретичне значення дослідження полягає в обґрунтуванні фінансової структури капіталу підприємств та напрямів її оптимізації. У процесі дослідження отримано такі результати: узагальнено накопичений досвід трактування сутності та особливостей фінансової структури капіталу сучасних підприємств та уточнено сутність економічних категорій «капітал», «структура капіталу», «фінансова структура капіталу», виявлено їх відмінність від категорії «фінансові ресурси»; систематизовано основні чинники впливу на формування капіталу підприємства та його фінансової структури; визначено специфічні особливості фінансового стану закладів торгівлі м. Тальне та сучасні тенденції змін в структурі їхнього капіталу; зроблено оцінку ефективності фінансової структури капіталу закладів торгівлі м. Тальне; узагальнено й систематизовано зарубіжний досвід оптимізації фінансової структури капіталу підприємств та можливості його використання в Україні.

Методи дослідження. Теоретичною та методологічною основою дисертаційного дослідження стали законодавчі та нормативні акти України, наукові праці вітчизняних і закордонних учених з досліджуваної проблеми.

У процесі роботи було застосовано загальнонаукові методи абстракції, аналізу та синтезу, порівняння, а також аналізу й систематизації даних економічної літератури; спеціальні економіко-статистичні методи збору й обробки інформації: середніх величин, відносних величин, вибіркового, угруповань; економіко-математичні методи, метод експертних оцінок, метод імітаційного моделювання.

Об'єктом дослідження є процес формування капіталу сучасних підприємств.

Предметом дослідження є методичні підходи до формування оптимальної фінансової структури капіталу закладів торгівлі.

Кваліфікаційна робота магістра складається із вступу, трьох розділів, висновків, додатків і списку використаних джерел з 79 найменувань. Обсяг основного тексту роботи складає 104 сторінки. Ілюстративний матеріал: 24 таблиці, 8 рисунків.

Ключові слова: капітал, структура капіталу, фінансові ресурси, фінансовий менеджмент закладів торгівлі.

ABSTRACT

The theoretical significance of the study is to substantiate the financial structure of enterprise capital and areas for its optimization. The following results were obtained in the course of research: the accumulated experience of interpretation of essence and features of financial structure of capital of modern enterprises is generalized and essence of economic categories "capital", "capital structure", "financial structure of capital" is specified, their difference from category "financial resources" is revealed; the main factors influencing the formation of the capital of the enterprise and its financial structure are systematized; the specific features of the financial condition of trade establishments of Talne and modern tendencies of changes in the structure of their capital are determined; the estimation of efficiency of financial structure of the capital of trade establishments of Talne is made; the foreign experience of optimization of financial structure of the capital of the enterprises and possibilities of its use in Ukraine is generalized and systematized.

Research methods. Theoretical and methodological basis of the dissertation research were legislative and normative acts of Ukraine, scientific works of domestic and foreign scientists on the researched problem.

In the course of work general scientific methods of abstraction, analysis and synthesis, comparison, and also the analysis and systematization of data of economic literature were applied; special economic and statistical methods of collecting and processing information: averages, relative values, samples, groups; economic and mathematical methods, method of expert evaluations, method of simulation modeling.

The object of research is the process of capital formation of modern enterprises.

The subject of the research is methodical approaches to the formation of the optimal financial structure of the capital of trade establishments.

The master's qualification work consists of an introduction, three sections, conclusions, appendices and a list of used sources from 79 titles. The volume of the main text of the work is 104 pages. Illustrative material: 24 tables, 8 figures.

Key words: capital, capital structure, financial resources, financial management of trade establishments.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОПТИМІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	8
1.1. Наукові підходи до трактування сутності та особливостей фінансової структури капіталу підприємства	8
1.2. Основні чинники впливу на формування капіталу підприємства та його фінансової структури	23
Висновки до розділу 1	37
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВОЇ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВ	39
2.1. Загальна характеристика фінансової діяльності закладів торгівлі	39
2.2. Аналіз фінансового стану підприємств у сфері торгівлі та сучасні тенденції змін в структурі їхнього капіталу	48
2.3. Оцінка ефективності фінансової структури капіталу закладів торгівлі	58
Висновки до розділу 2	72
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	74
3.1. Шляхи оптимізації фінансової структури капіталу підприємств у сфері торгівлі	74
3.2. Рекомендації щодо оптимізації фінансової структури капіталу підприємств у сфері торгівлі	84
Висновки до розділу 3	93
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	95
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	99
ДОДАТКИ	

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абдуллаєва А. Є. Формування організаційно-економічного механізму управління фінансовими ресурсами підприємства : дис. ... канд. екон. наук. Хмельницький, 2018. 244 с.
2. Близнюк О. П., Брезинська А. П., Іванюта О. М. Управління фінансовими ресурсами підприємств роздрібної торгівлі : монографія. Харків : Видавець Іванченко І.С., 2016. 253 с.
3. Богма О. С., Павлова А. С. Особливості управління фінансовими ресурсами вітчизняних підприємств. *Вісник Запорізького національного університету*. 2012. № 1 (13). С. 195-199.
4. Бондаренко О. С. Система оцінки ефективності управління фінансами підприємства у сучасних умовах. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. №16. С. 18-21.
5. Васильців Т. Г., Волошин В. І., Бойкевич А. Г., Каркавчук В. В. Фінансово-економічна безпека підприємств України : стратегія і механізми забезпечення : монографія. Львів : Ліга-Прес, 2012. 385 с.
6. Відділ торгівлі, побуту та захисту прав споживачів Тальнівської міської ради. URL : <https://temopilcity.gov.ua/vikomvcbi-orgam-radi/upravlinnya-viddili/4825.html>
7. Власюк В. Є. Управління фінансовими ресурсами як значимий фактор сталого розвитку національної економіки : монографія. Дніпро : Ун-т митної справи та фінансів, 2016. 325 с.
8. Волошко Н. О. Проблеми вдосконалення стратегічного управління капіталом акціонерного товариства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. № 3. С. 246-250.
9. Гайдук І. О. Класифікація фінансових ресурсів підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2005. № 3. С. 204-208.
10. Горбунова А. В. Ліквідність в оцінці і діагностиці фінансового стану підприємства : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 213 с.
11. Гриньова В. М., Коюда В. О. Фінанси підприємства. Харків : ВД ІНЖЕК, 2007. 431 с.
12. Гурнак О. В. Визначення оптимальної структури капіталу промислових підприємств. *Наукові праці НДФІ*. 2003. № 4. С. 73-81.
13. Джалал А. К., Колпакова Н. С. Управление структурой капитала предприятия. *Наукові праці ПФ НУБіП України «КАТУ»*. Сер.: Економічні науки. Київ, 2014. № 159. С. 13-20.
14. Домбровська С. О. Аналіз сучасних тенденцій стану фінансових ресурсів підприємств України. *Актуальні питання фінансів, економіки, обліку та менеджменту: теорія і практика* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 4

грудня 2017 р. Полтава : ЦФЕНД, 2017. Ч. 2. С. 25-27.

15. Домбровська С. О. Вплив деіндустріалізаційних процесів на управління структурою капіталу підприємств України. *Вісник Одеського національного університету*. Серія: «Економіка». 2019. Вип. 1 (74). Т. 24. С. 50-54.

16. Домбровська С. О. Оптимізація структури капіталу підприємства в умовах невизначеності економічного середовища. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2019. № 1 (63). С. 100-107.

17. Домбровська С. О. Стратегічні орієнтири управління структурою капіталу підприємства. *Держава та регіони*. Серія: «Економіка та підприємництво». 2018. № 4 (103). С. 113-119.

18. Журавльова І. В., Латишева І. Л. Теоретико-методологічні основи управління формуванням структури капіталу підприємства з урахуванням інтелектуальної складової : монографія. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2013. 406 с.

19. Замазій О. В. Оптимальна структура капіталу підприємства як чинник його конкурентоспроможності. *Економіка і регіон*. 2013. № 3. С. 110-116.

20. Зятковський І. В. Фінансове забезпечення діяльності підприємств : монографія. Тернопіль : Економічна думка, 2000. 228 с.

21. Інфраструктура Тернополя. URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/Інфраструктура_Тернополя

22. Капітула С. В., Корміч Н. Б., Касьяненко О. С., Компанієць К. В. Оптимізація структури капіталу підприємства як спосіб управління його рентабельністю. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2012. № 2. С. 93-96.

23. Катан Л. І., Бровко Л. І., Дуброва Н. П., Бондарчук Н. В. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. Суми : Довкілля, 2009. 184 с.

24. Ковальчук Н. О. Оптимізація структури капіталу промислових підприємств: автореф. дис. ... канд. екон. наук. Чернівці, 2014. 20 с.

25. Корж Р. В. Розвиток теорії структури капіталу. *Інвестиції: практика та досвід*. Київ, 2012. № 13. С. 22-25.

26. Коробов М. Я. Фінансово-економічний * аналіз діяльності підприємств : навч. посіб. Київ : Знання, 2000. 378 с.

27. Косгирко Л. А. Фінансовий механізм сталого розвитку підприємств: стратегічні орієнтири, системи забезпечення, адаптація : монографія. Луганськ : Ноулідж, 2012. 474 с.

28. Кравцова А. М. Фінансові ресурси підприємств: механізм формування та ефективного використання : монографія. Вінниця : Балюк І.Б.,

2010. 219 с.

29. Кравченко О. О., Сипко М. Ю. Управління фінансовими ресурсами підприємства в умовах зростання невизначеності. Ефективна економіка. 2018. № 12. URL: http://economy.nauka.com.ua/pdf/12_2018/10.pdf.

30. Крамаренко Г. О., Чорна О. Є. Фінансовий менеджмент : підруч. Київ : ЦНЛ, 2006. 520 с.

31. Крейнина М. Н. Финансовый менеджмент : учеб. пособ. Москва : Дело и сервис, 2015. 304 с.

32. Латишева І. Л. Організація управління структурою капіталу. Вісник НУ «Львівська політехніка». 2007. № 579. С. 486-491.

33. Макконнелл К. Р., Брю С. Л., Флинн Ш. Л. Экономикс: принципы, проблемы и политика : учеб. Москва : ИНФРА-М, 2013. 1028 с.

34. Момот Т. В. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 712 с.

35. Негашев Е. В. Аналитическое моделирование финансового состояния компании : монография. Москва : НИЦ ИНФРА-М, 2014. 186 с.

36. Опарін В. М., Паєнтко Т. В., Федосов В. М., Сущенко О. М. Інновації у фінансовій сфері : монографія. Київ : КНЕУ, 2013. 444 с.

37. Офіційний сайт Головного управління статистики в Черкаській області. URL: <http://te.ukrstat.gov.ua>.

38. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua/>

39. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua>.

40. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://nssmc.gov.ua>.

41. Офіційний сайт Тальнівської обласної державної адміністрації. URL : <http://toda.gov.ua>.

42. Павлова Л. Н. Финансовый менеджмент: управление денежным оборотом предприятия. Москва : Банки и биржи, ЮНИТИ, 2009. 400 с.

43. Патута О. С., Приттто К. Є. Вплив структури капіталу на фінансову стійкість підприємства. Економіка і суспільство. 2016. Вип. 2. С. 323-327.

44. Передерієнко Н. І., Леспук О. В. Управління структурою капіталу поліграфічних підприємств. Менеджмент виробництва. 2011. № 1 (31). С. 179-185.

45. План стратегічного розвитку міста Тернополя до 2025 року. Додаток до рішення міської ради від 26.04.2013 р. №6/31/17. URL : <https://rada.te.ua/ekonomika/plan-strategichnogo-rozvitku-mista-temopolya-do>

2025-roku

46. Плешакова О. А. Формування та розвиток акціонерного капіталу в умовах ринкових трансформацій : автореф. дис. ... канд. екон. наук. К., 2015. 20 с.
47. Поддєрьогін А.М., Білик М.Д., Буряк Л. Д., Нам Г.Г. Фінанси підприємств: підруч. Київ : КНЕУ, 2004. 546 с.
48. Пойда-Носик Н. Н., Петришинець Л. В. Оцінка ефективності й оптимізація структури капіталу в системі фінансової безпеки підприємства. *Фінанси України*. 2010. № 10. С. 100-112.
49. Політична економія: минуле, теперішнє, майбутнє : монографія / за ред. В. М. Гейця, В. Н. Тарасевича. Київ : ЦУЛ, 2014. 1058 с.
50. Посохов І. М. Теоретичні та практичні аспекти управління ризиками корпорацій : монографія. Харків : Слово, 2014. 499 с.
51. Потій В. З., Черкасова А. О., Куліш Г. П. Управління капіталом акціонерного товариства : монографія. Київ : КНЕУ, 2014. 246 с.
52. Програма розвитку малого та середнього підприємництва на 2019-2020 роки : Рішення міської ради від 19.12.2018р. URL : <https://temopilcity.gov.ua/sesiya/rishennya-sesii/25534.html>.
53. Програма економічного та соціального розвитку Тальнівської міської територіальної громади на 2020-2021 роки : Рішення міської ради від 20.12.19р. №7/42/7. URL: <https://temopilcity.gov.ua/strategichm-ta-programm-dokumentu/programa-sotsialno-ekonomichnogo-rozvitku/37679.html>
54. Роїк О. М., Азарова А. О., Кілимник Л. А. Математична модель та метод оцінки рівня ризику структури капіталу засобами нейронної мережі Хопфілда : математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці. Актуальні проблеми економіки. Київ. 2010. № 1. С. 245-253.
55. Романенко О. Р. Фінанси : підручник. Київ : ЦНЛ, 2006. 312 с.
56. Рубаха М. В. Формування фінансового капіталу суб'єктів господарювання в економіці України : дис. ... канд. екон. наук. Львів, 2014. 200 с.
57. Рябикіна К. Г. Ефективність управління капіталом підприємства (на прикладі гірничодобувних підприємств) : автореф. дис. ... канд. екон. наук. Кривий Ріг, 2015. 20 с.
58. Самуэльсон П., Нордхаус В. Экономика. Москва : Диалектика-Вильямс, 2016. 1360 с.
59. Семенов Г. А., Мелешко А. В. Оптимізація структури капіталу підприємства. *Держава та регіони*. Серія: Економіка та підприємництво. 2010. № 4. С. 164-170.
60. Смоляр Л. Г., Лизунова Т. Г. Сучасні підходи до управління

фінансовими ресурсами вітчизняних підприємств. *Актуальні проблеми економіки*. 2014. № 8. URL: <http://probl-economy.kpi.ua/pdf/2014-23.pdf>.

61. Споживчий ринок області / Тернопільська обласна державна адміністрація. URL : <http://oda.te.gov.ua/main/ua/6971.htm>

62. Сташук О. В., Гриценюк А. В. Структура капіталу підприємства в контексті досягнення його фінансової стійкості. *Наукові записки НУ «Острозька академія»*. Сер.: Економіка. 2012. Вип. 19. С. 223-225.

63. Стратегія регіонального розвитку Тальнівської області до 2020 року. URL : <http://oda.te.gov.ua/mam/ua/publication^ontent/20090.htm>.

64. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2003. 554 с.

65. Тернопільська міська рада : інформація. URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/Тернопільська_міська_рада.

66. Тернопільська міська рада : офіційний сайт. URL : <https://rada.te.ua>.

67. Ткачик Л. П., Глемба К. С. Окремі аспекти міжнародної практики управління фінансовими ресурсами підприємства. *Молодий вчений*. 2015. № 11 (2). С. 130-133.

68. Філімоненков О. С. Фінанси підприємств : навч. посіб. Київ : Ельга Ніка- Центр, 2002. 359 с.

69. Фінанси підприємств : підручник / Л. О. Лігоненко, Н. М. Гуляєва, Н. А. Гринюк та ін. Київ : КНТЕУ, 2007. 491 с.

70. Фінансовий менеджмент / О. М. Гавриш, І. В. Колупасва, В. А. Дубровіна. Харків : Світ книг, 2015. 204 с.

71. Фошан В. В. Структура капіталу підприємства як об'єкт управління. *Вісник Кременчуцького національного університету імені М. Остроградського*. Сер. Економічні науки. 2014. № 2. С. 100-106.

72. Фошан В. В., Михайлова О. В. Процесний підхід до управління структурою капіталу конкурентоспроможного підприємства торгівлі. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2016. Вип. 1 (23). С. 35-47.

73. Черкасова А. О. Застосування сучасних методичних підходів до оцінки вартості капіталу акціонерного товариства. *Ефективна економіка*. Київ, №4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1234>.

74. Швиданенко Г. О., Шевчук Н. В. Управління капіталом підприємства : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2007. 440 с.

75. Шкода М. С., Закордонць Р. М. Теоретичні основи економічної сутності понять «капітал підприємства» та «структура капіталу підприємства». *Актуальні проблеми інноваційного розвитку кластерного*

підприємництва в Україні : зб. ст. за матеріалами Всеукр. наук.-практ. конф., 30 березня 2017 р. Київ : КНУТД, 2017. С. 283-290.

76. Школьник І. О., Боярко І. М., Сюркало Б. І. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2009. 301 с.

77. R. A., Myers S. C. *Principles of Corporate Finance*. Franklin & Arnot : Books, 2011. 969 p.

78. Daneshkhah A. R. Uncertainty in Probabilistic Risk Assessment: A Review. University of Sheffield, 2004. URL: <https://ru.scribd.com/document/37532904/Uncertainty-in-Probabilistic-Risk-Assessment>

79. Nitzan J., Bichler Sh. *Capital as power: a study of order and disorder*. London : Routledge, 2009. 438 p.